

VrijWijs

Rotterdam

Pestprotocol

Dit pestprotocol heeft als doel dat:

Alle kinderen zich op VrijWijs veilig voelen, zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen.

Indien er zich ongewenste situaties voordoen alle partijen beschikken over regels en afspraken aan de hand waarvan er naar een oplossing gezocht kan worden.

Allen die bij VrijWijs betrokken zijn mogen rekenen op steun en respect.

Door regels en afspraken zichtbaar te maken kunnen kinderen en volwassenen, als er zich ongewenste situaties voordoen, elkaar aanspreken op deze regels en afspraken.

Hoe gaan we om met pesten op school?

Pesten moet als probleem worden gezien door alle direct betrokken partijen: Leerlingen (gepeste kinderen, pesters en de zwijgende groep), coaches en de ouders/verzorgers (hierna genoemd: ouders).

De school moet proberen pestproblemen te voorkomen. Los van het feit of pesten wel of niet aan de orde is, moet het onderwerp pesten met de kinderen bespreekbaar worden gemaakt, waarna spelregels worden vastgesteld.

Als pesten optreedt, moeten kinderen, de ouders én de coaches dat kunnen signaleren.

Wanneer pesten ondanks alle inspanningen toch (weer) de kop opsteekt, moet er de beschikking zijn tot een directe aanpak. Daarin wil dit protocol voorzien.

Er is voor de school een vertrouwenspersoon aangesteld (zie website 'Team').

Wanneer het probleem niet op de juiste wijze wordt aangepakt of de aanpak niet het gewenste resultaat oplevert dan is de inschakeling van een vertrouwenspersoon nodig. De vertrouwenspersoon kan het probleem onderzoeken, deskundigen raadplegen en/of adviseren.

Pesten

Signalen van pesterijen kunnen o.a. zijn:

- altijd een bijnaam, nooit bij de eigen naam noemen
- zogenaamde leuke opmerkingen maken over een klasgenoot
- een klasgenoot voortdurend ergens de schuld van geven
- briefjes doorgeven/sms/appen
- beledigen
- opmerkingen maken over kleding
- isoleren
- buiten school opwachten, slaan of schoppen
- op weg naar huis achterna rijden
- naar het huis van het slachtoffer gaan
- bezittingen afpakken
- schelden of schreeuwen tegen het slachtoffer
- somatische klachten

Deze lijst kan nog verder worden uitgebreid. Leerkrachten en ouders moeten daarom alert zijn op de manier waarop kinderen met elkaar omgaan en duidelijk stelling nemen bij normoverschrijdend gedrag.

Hoe gaat VrijWijs daar mee om?

Op VrijWijs stellen we regelmatig een onderwerp aan de orde met de groep. Onderwerpen als veiligheid, omgaan met elkaar, de rollen in een groep, aanpak van ruzies etc. worden bewust besproken. Andere werkvormen zijn ook denkbaar, zoals; spreekbeurten, rollenspellen, regels met elkaar afspreken over omgaan met elkaar. Kinderen moeten leren waar de grens ligt tussen onschuldige plagerijtjes (grapjes) en pesten. Daar hoort bij dat kinderen leren dat 'een grapje' niet altijd als zodanig kan worden ervaren.

Het voorbeeld van de coaches (en thuis de ouders) is van groot belang. Er zal minder gepest worden in een klimaat waar duidelijkheid heerst over de omgang met elkaar, waar verschillen worden aanvaard en waar ruzies niet met geweld worden opgelost maar uitgesproken. Agressief gedrag (zowel fysiek als niet fysiek) van coaches, ouders en de leerlingen wordt niet geaccepteerd. Leerkrachten horen duidelijk stelling te nemen tegen dergelijke gedrag.

Zo gaan we in vrijheid, vertrouwen en verbinding met elkaar om:

1. Doe niets bij een ander kind, wat jezelf ook niet prettig zou vinden
2. Kom niet aan een ander als de ander dat niet wil.
3. We noemen elkaar bij de voornaam en gebruiken geen scheldwoorden
4. Als je kwaad bent ga je niet slaan, schoppen, krabben (je komt niet aan de ander). Probeer eerst samen te praten. Of vraag om hulp bij de coach, als je er samen niet uitkomt.
5. Niet: zomaar klikken. Wel: aan de coach vertellen als er iets gebeurt wat je niet prettig of gevaarlijk vindt.
6. Vertel de coach wanneer je zelf of iemand anders wordt gepest.
7. Blijft het pesten doorgaan dan aan de coach vertellen.
8. Word je gepest praat er thuis en met de coach ook over.
9. Utlachen, roddelen en dingen afpakken of kinderen buitensluiten vinden we niet goed.
10. Niet aan spullen van een ander zitten, als hij/zij dat niet fijn vindt.
11. Luisteren naar elkaar.
12. Anderen niet op het uiterlijk beoordelen.
13. Nieuwe kinderen willen we goed ontvangen en opvangen. Zij zijn bij ons welkom.
14. Opzettelijk iemand pijn doen, opwachten buiten school, achterna zitten om te pesten is beslist niet toegestaan.
15. Probeer ook zelf een ruzie met praten op te lossen. Na het uitpraten maken we weer een nieuwe start. Daar kunnen we alleen maar van leren.

Deze regels gelden op VrijWijs en daarbuiten en hangen op een goed zichtbare plaats. Kinderen mogen een aanvulling geven op deze vastgestelde schoolregels, in overleg met elkaar. Die aanvulling wordt opgesteld, door en met de groep, dit zijn de zgn. groepsregels. Zowel schoolregels als groepsregels zijn zichtbaar opgehangen.

Stappenplan

Een effectieve methode om pesten te stoppen of binnen de perken te houden, is het afspreken van een duidelijk stappenplan. Wanneer leerlingen ruzie met elkaar hebben en/of elkaar pesten proberen zij en wij:

Stap 1

Probeer er eerst zelf (en samen) uit te komen.

Stap 2

Op het moment dat een van de leerlingen er niet uitkomt, wordt dit met de coach besproken.

Stap 3

De coach brengt de partijen bij elkaar voor een verhelderinggesprek en probeert samen met hen de ruzie of pesterijen op te lossen en (nieuwe) afspraken te maken. Bij herhaling van pesterijen / ruzies tussen dezelfde leerlingen volgt er weer een gesprek, alleen nu ook gericht op het niet in herhaling vallen.

Stap 4

Bij herhaaldelijke ruzie/ pestgedrag neemt de leerkracht meer een leidende rol in. Wat mag wel en wat juist niet. Waarom hebben wij deze afspraken gemaakt? Terug naar de kern van verwachtingen van elkaar.

Bij herhaling over regelmatig voorkomen van dit gedrag worden de namen van de leerlingen genoteerd in een logboek. Bij iedere melding in het logboek omschrijft de leerkracht 'de toedracht'. Bij de derde melding in het logboek worden de ouders op de hoogte gebracht van het ruzie-pestgedrag.

De coach en ouders van beide/meerdere betrokkenen proberen in goed overleg samen te werken aan een bevredigende oplossing.

De coach biedt altijd hulp aan de kinderen die in deze situatie zitten, indien nodig in overleg met de ouders en/of externe deskundigen.

Als er sprake is van (onderhuids) pestgedrag kan de coach besluiten dit eerst in algemene zin in de groep bespreekbaar te maken.

Als er sprake is van pestgedrag kan de coach besluiten het voorval te bespreken met de betrokken kinderen. In veel gevallen zal de leerkracht proberen te zoeken naar een oplossing voor 'beide partijen'.

Consequenties

Pestgedrag kan niet zonder consequentie blijven. Hierbij onderscheiden we de volgende fases:

Fase 1

-Door een gesprek: bewustwording voor wat hij/zij bij het andere kind doet die gepest wordt. Bewustwording waarom hij/zij het kind pest. Waar komt dit vandaan?

-Afspraken maken hoe hij/zij niet pest en welke veranderingen daarbij helpend zijn. De naleving van deze afspraken komt na een afgesproken periode in een kort gesprek met het kind opnieuw aan de orde.

- Een eerste contact met de ouders waarin het gedrag wordt gemeld. De ouders wordt gevraagd met de leerling te spreken, dit kan thuis maar ook samen met de coach of ouders en kind die gepest wordt (afhankelijk hoe het gepeste kind hierin staat).

Als het gedrag zich herhaalt (meerdere keren in een week of wekelijks), worden de voorvallen in het logboek genoteerd. Voorvallen waarover contact met ouders is geweest worden in elk geval in het logboek vastgelegd.

Fase 2

Bij aanhoudend pestgedrag een gesprek met beide betrokken ouders. De medewerking van de ouders wordt nadrukkelijk gevraagd teneinde een einde aan het probleem te maken. In het logboek wordt een verslag van het gesprek met beide ouders opgenomen.

De vertrouwenspersoon wordt op de hoogte gebracht.

De leerling wordt tijdens een leerlingbespreking aan de orde gesteld. Mede op grond van de bevindingen tijdens dit gesprek kan besloten worden over te gaan tot fase 3. In dit geval worden kopieën van de verslagen aan het portfolio toegevoegd.

Fase 3

Bij aanhoudend pestgedrag kan deskundige hulp worden ingeschakeld zoals bijvoorbeeld schoolmaatschappelijk werk. Deze actie vindt plaats met toestemming van de ouders. De instanties kunnen in elk geval benaderd worden voor algemeen advies. Indien de toestemming van de ouders ontbreekt kan overleg plaatsvinden met de vertrouwenspersoon teneinde duidelijkheid te verkrijgen aangaande mogelijke vervolgstappen.

Fase 4

Bij aanhoudend pestgedrag kan er voor gekozen worden om een leerling tijdelijk voor een dag(-deel) te schorsen. Dit om even uit de situatie te stappen en te kijken of dit helpend is voor beide partijen.

Fase 5

In extreme gevallen kan een leerling geschorst of verwijderd worden.

Van alle fases dient een goede schriftelijke verslaglegging bijgehouden te worden. We gebruiken hiervoor het coachgedeelte van het portfolio.

Begeleidingstraject

Het spreekt voor zich dat we alle leerlingen op VrijWijs de juiste aandacht willen geven. Dit betekent onder meer dat we onze manier van handelen moeten afstemmen op de leerling die we voor ons hebben. In het geval van pesterij vraagt dit om bijzondere actie van de coach. We moeten daarbij bedenken dat niet alleen het slachtoffer van pesterij problemen heeft, maar dat ook het pesten zelf een uiting kan zijn van problemen. De juiste begeleiding kan bestaan uit onder andere:

Begeleiding van de gepeste leerling

- Medeleven tonen en luisteren en vragen: hoe en door wie wordt er gepest.
- Nagaan hoe de leerling zelf reageert, wat doet hij/zij voor tijdens en na het pesten.

- De leerling in laten zien dat je op een andere manier kunt reageren.
- Zoeken en oefenen van een alternatief; bijvoorbeeld je niet afzonderen.
- Het gepeste kind in laten zien waarom een kind pest.
- Nagaan welke oplossing het kind zelf wil.
- Sterke kanten van de leerling benadrukken.
- Praten met de ouders van de gepeste leerling (en de ouders van de pester(s)).
- Het gepeste kind niet overbeschermen. Hiermee plaats je het gepeste kind juist in een uitzonderingspositie waardoor het pesten zelfs toe kan nemen.

Begeleiding van de pester

- Praten; zoeken naar de reden van het ruzie maken en/of pesten.
- Laten inzien wat het effect van zijn/ haar gedrag is voor de gepeste.
- In laten zien welke sterke (leuke) kanten de gepeste heeft.
- De regels rondom pesten herhalen en verduidelijken.
- Kind leren niet meteen kwaad te reageren, maar te proberen het met woorden aan te geven.
- Contact tussen ouders en VrijWijs; elkaar informeren en overleggen. Inleven in het kind; wat is de oorzaak van het pesten?
- Onderzoeken op welke manier het kind kan ervaren dat contact met andere kinderen wel leuk kan zijn.

Oorzaken van pestgedrag kunnen zijn

- Een problematische thuissituatie
- Zelf gepest zijn in het verleden.
- Voortdurend gevoel van anonimiteit (buitengesloten voelen)
- Voortdurend in een niet-passende rol worden gedrukt
- Voortdurend met elkaar de competitie aan gaan
- Een voortdurende strijd om macht in de klas of in de buurt

Advies aan ouders van gepeste kinderen

- Houd de communicatie met uw kind open, blij in gesprek met uw kind.
- Als pesten niet op VrijWijs gebeurt, maar op straat, probeert u contact op te nemen met de ouders van de pester(s) om het probleem bespreekbaar te maken.
- Pesten op school kunt u het beste direct met de coach bespreken.
- Door positieve stimulering kan het zelf respect vergroot worden of weer terug komen.
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport.
- Steun uw kind in het idee dat er een einde aan het pesten komt.

Advies aan ouders van pesters

- Neem het probleem van uw kind serieus.
- Raak niet in paniek: elk kind loopt kans pester te worden.
- Probeer achter de mogelijke oorzaak te komen.
- Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet.
- Besteed extra aandacht aan uw kind.
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport.
- Benoem ongewenst gedrag en benoem het goede gedrag van uw kind.
- Maak uw kind duidelijk dat u achter de beslissing van VrijWijs staat.

VrijWijs

Rotterdam

Format verslaglegging portfolio

Fase 1: verantwoordelijkheid kind, coach en ouders.

Datum	Signaal/vooral	Wat te doen
		Gesprek bewustwording met beide partijen. Een 5 gesprek; coach/betrokken kinderen/ouders van betrokken kinderen. Gezamenlijk afspraken maken over wat wij van elkaar verwachten en wat daarvoor nodig is.

Fase 2: verantwoordelijkheid coach, vertrouwenspersoon en ouders.

Datum	Signaal/vooral	Wat te doen
		Melden aan vertrouwenspersoon Gesprek met coach en met betrokken ouders, zonder de kinderen. Verslag maken in portfolio.

Fase 3: verantwoordelijkheid directie en/of vertrouwenspersoon en de betrokken ouders

Datum	Signaal/vooral	Noodzakelijk/niet noodzakelijk
	Contact met vertrouwenspersoon.	Externe hulp/begeleiding inschakelen. Zoals bijvoorbeeld een pestcoach of schoolmaatschappelijk werk.

Fase 4: verantwoordelijkheid directie, coach en betrokken ouders.

Datum	Signaal/interventie	Noodzakelijk/niet noodzakelijk
		Een dagdeel niet aanwezig zijn op de groep. Uit de situatie stappen om te kijken of dit voor beide partijen een goede uitwerking heeft. Hierna weer apart in gesprek met het kind dat pest en het kind dat gepest wordt.

Fase 5: verantwoordelijkheid directie, bestuur, betrokken ouders.

Datum	Signaal/interventie	Noodzakelijk
		Het kind dat pest moet worden verwijderd van VrijWijs. Dit is alleen in extreme gevallen.